

222161

222161

Seria B.

No. 51

CUNOȘTINTE FOLŌȘITOARE

Seria B.

„SEĂTORI PENTRU GOSPODARI”

SUB DIRECTIVA REDACȚIONALĂ A D-LUI PROF. UNIVERSITAR
I. SIMIONESCU

BCU Cluj / Central University Library

PRACTICA AGRICOLĂ

DE

DIMITRIE BEJENARIU

INVĂȚĂTOR AGRICOL

Seria B.

CARTEA ROMĂNEASCĂ

No. 51.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

Fiecare broșură de 32 pag. cu figuri, costă numai 5 lei.

Seria A. „Știința pentru toți”.

- No. 1. Cum era omul primitiv de *I. Simionescu*.
- ” 2. Viața omului primitiv de *I. Simionescu*.
- ” 3. Gazurile naturale de *I. Simionescu*.
- ” 4. Albinele de *T. A. Bădărau*
- ” 5. Diabetu, ingrășarea, gălbănirea de *Dr. Căhănescu*
- ” 6. Raze vizibile și invizibile de *C. V. Gheorghiu*.
- ” 7. Viața microbilor de *Dr. I. Gheorghiu*.
- ” 8. Furnicile de *T. A. Bădărau*.
- ” 9. Viața plantelor de *I. Simionescu*.
- ” 10-11. Pasteur de *C. Moțaș*.
- ” 12. Soarele și luna de *I. Simionescu*.
- ” 13. Telefonii fără fir de *Tr. Lalescu*.
- ” 14. Porumbelii Mesagerii de *V. Sadoveanu*.
- ” 15. Planeta Marte de *Ion Pașa*.
- ” 16. Dela Omer la Einstein de *General Sc. Panaitescu*.
- ” 17. Cum vedem de *Dr. I. Glăvan*.
- ” 18. Razele X. de *Al. Cișman*.
- ” 19. Omul dela Cucuteni de *I. Simionescu*.
- ” 20. Protozoarele de *I. Lepsi*.
- ” 21. Fulgerul și trăsnetul de *C. G. Brădățeanu*.
- ” 22. Nebuloasele gazeose de *M. E. Herovaru*.
- ” 23. Bacteriile folositoare de *I. Popu-Câmpeanu*.
- ” 24. Scrisori cerești (Meteorite) de *I. Simionescu*.
- ” 25. Din istoricul electricității de *Stel. C. Ionescu*.
- ” 26. Mercur și Venus de *C. Negoita*.
- ” 27. Reumatism și arteroscleroza de *Dr. M. Căhănescu*.
- ” 28. Oameni de inițiativă de *Apostol D. Culea*.
- ” 29. Henri Ford de *Ing. N. Ganea*.
- ” 30. Musca de *I. Mureșanu*.
- ” 31. Ciupercile de *I. Popu-Câmpeanu*.
- ” 32. Cifrele de *G. M. Iăzărescu*.
- ” 33. Animale de demult de *I. Simionescu*.
- ” 34. Lămurirea potopului de *I. Simionescu*.
- ” 35. Din viața oamenilor întreprinzători de *Apostol D. Culea*.
- ” 36. Societatea națiunilor de *Artur Gorovei*.
- ” 37. Ficatul și boalele lor de *Dr. M. Căhănescu*.
- ” 38. Electrochimia și Electroliza de *N. N. Botez*.
- ” 39. Noțiuni de electricitate de *Ing. Casetti*.

Seria B. „Sfaturi pentru gospodari”.

- No. 1. Ingrășarea păsărilor de *Prof. C. Moțaș*.
- ” 2. Despre țovărășii de *Preot C. Dron*.
- ” 3. Despre searla înă de *Dr. I. Gheorghiu*.
- ” 4. Livada din sânhuri de *G. Gheorghiu*.
- ” 5. În jurul casei de *M. Lupescu*.
- ” 6. Crsa de *I. Simionescu*.
- ” 7. Morcovul și alte legume de *P. Roziade*.
- ” 8. Sifilisul de *Dr. E. Gheorghiu*.

222161

Seria B.

No. 51

**CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
SFATURI PENTRU GOSPODARI**

PRACIICA AGRICOLA

de

DIMITRIE BEJENARIU

Biblioteca Universității Regale Ferdinandă a II-a
de CLUJ. Profesor agricol

de CLUJ.

1665 1928

CAP I.

EXEMPLAR LEGAL.

CREȘTEREA POMILOR

Rânduiala pomilor după timp

Bunul gospodar trebuie să aibă pomi fructiferi care să dea roade dela mijlocul primăverii, până la sfârșitul toamnei, începând cu cireșile dulci și amare altoite, timpurii, continuând cu mere, pere, prune diferite etc., tot timpurii și mai târziu până ce se așterne bruma.

Din fiecare soi, sau varietate de pomi fructiferi, trebuie să se sădească într'o livadă câte câți-va ca gospodarul să aibă fructe, în orice timp i s'ar cere.

Pomi rentabili (adică depe fructele cărora se pot încasa bani): cireși variați (hultoni, dulci și amari), vișini, zarzări, meri, peri, caiși, pruni de diferite feluri, gutui, piersici, nuci, etc.

Mă încerc să arăt, cum s'ar putea reuși ca pe o întindere de 5000 m² să se planteze o grădină de pomi fructiferi de diferite varietăți, câte 4, 5, 6, de-un fel, sădiți și îngrijiți așa, ca să dea roade atâtea cât să ajungă nu numai pentru o gospodărie, dar ca să fie și un prisos pentru a aduce un folos bănesc.

Planul unei grădini de pomi

Ne alegem locul, îl măsurăm și după întinderea ce avem, sădim atâția pomi, cât se pot sădi la distanțele cerute de carte, 4, 6, 8, 10, 12 m. Adică 4 metri pentru piersici, gutui, caiși, pruni, 6 metri pentru peri și pruni de magiun etc., 8 metri pentru meri, cireși și 10, 12 pentru nuci.

Ei se vor pune în rânduri. Prin mijlocul distanțelor dintre pomi dacă sunt mai mari se pot planta peri și meri pitici, agrișe, pomușoară, coacăze, zmeură etc., tot în rânduri; așa că golurile dintre pomi (punctele) cari ni se păreau prea mari sunt acoperite cu folos.

Pregătirea livezii de pomi

Când se face o livadă de pomi roditori, trebuie să cunoaștem starea locului sau poziția, clima și pământul.

Alegându-ne terenul, se sămăna o mică parce'ă în straturi deosebite cu simburii de ficcare fel de pomi, pe strat deosebit, după ce mai întâiu s'a săpat adânc cu hârlețul dela 40—60 cm. Când se sapă trebuie să se scoată toate rădăcinile buruienilor, care ar împedeca încolțirea semințelor.

Dacă locul e buruenos se adună toate buruienile cu grebla se svântă și se ard iar cenușa se imprăștie pe parcelă.

Înmulțirea pomilor se face prin însemnțare, mscotaj, butași, cepi și altoire.

Se pot aduce dela pădure mere și pere pădurețe sălbatică. Când aceste fructe sunt bine coapte se taie în două sau și patru părți și li se scot simburii ca să se usuce nițel; pe urmă putem să-i sămănam toamna sau primăvara în rânduri. pe straturi bine mărunțite ca pentru sămănat sămănța de ceapă

Din aceste semințe vor ieși mulți pușori de pomi.

Pe straturi e bine să se pună puțină mranită (gunoi putrezit) cam de 1 cm. grosime, amestecat cu puțin nisip curat.

Pe ca să fie scris varietatea seminței (vezi tabela A și B).

După ce a răsărit să ia seama ca la plivit să nu se smulgă cu buruienile și pueții. După 1 an sau 2 școala de sămânță se face în școala de pomi. Se va semăna atunci în tabela B în care se va pune un strat de cenușă de 1 cm.—2 cm. Cenușa are o mulțime de săruri și face pământul să se lucreze mai ușor.

Școala de sămânță trebuie să aibă o înclinare dela miazăzi spre apus și să fie adăpostită de vânturile reci. Pământul se împarte în straturi ca și în figura de mai jos.

Straturile trebuie să aibă o lungime de 2 m. pentru nuci, iar pentru semănatul altor semințe mai mici ca meri, peri, lărgimea lor este de 1 m. După aceia se întinde o sfoară dela un capăt al stratului până la celălalt, bătându-se la capăt cu țărushi (v. c). Acum pe lângă sfoară se deschide cu o săpușoară mică un șențuleț care să aibă pentru nuci o adâncime de 30 cm. și depărtate unele de altele de 70 cm. punându-se în pământ dela 6 la 9 cm. adâncime după calitatea solului.

Pentru semințele de meri, peri, gutui, zarzări, perji, caiși, piersici etc., șențulețele pot avea o adâncime dela 3 —6 cm. și depărtate unele de altele de 25 cm.

Culesul sămburilor¹⁾

Sămburii se culeg toamna din fructele sau roadele cele mai frumoase și mai bine coapte, alegând din soiurile cele mai bune. Semințele se curăță bine de partea cărnosă, după aceia se usucă la un loc umbros ca să nu mucegăiască.

Sămburii se pot culege atât dela soiuri bune de pomi cât și dela cei pădureți. Sămburii dela soiuri

1) Pentru această parte să se citească și C. Gheorghiu, *Livada de sămburi*. Cunoștințe folositoare Seria B, No. 4, Lei 5.

bune incolțesc mai degrabă și cresc mai iute, iar sămburii dela pomii pădureți incolțesc mai anevoie, însă dau trunchiuri mai bune pentru altoit și al doilea rezistă mai bine contra intemperiilor atmosferice, au rădăcini bune. Sunt mai viguroșii și trăiesc numai prin forța lor proprie.

Sămănatul sămburilor

Sămburii semănați toamna, peste iarnă li se înmoaie coaja și primăvara incolțesc mai repede. Pe când sămburii semănați primăvara incolțesc mai anevoie și puștii sunt mai slabi.

Sămburii cu coaja tare, primăvara înainte de semănat se pun în salamură 6 ceasuri.

Salamura se face din o cantitate de sare, care variază după mulțimea sămburilor ce avem, cu câteva litruri de apă cari iarăși variază după cantitatea de sământă ce avem.

Se recomandă 150 gr. sare la 3 litruri de apă.

Când s'au semănat sămburii toamna, peste iarnă a să nu-i ajungă gerul să-i vateze, se acoperă straturile cu frunze sau pleavă.

Când semănatul se face primăvara timpuriu, straturile se acoperă de asemenea cu pleavă, cu paie sau cu puțin nisip ca pământul să nu se usuce. Semănatul se face în rânduri cum am spus în capitoul: pregătirea livezii de pomi.

După un an pomișorii din școală se pot muta scurtându-li-se vârful rădăcinelor ceea ce li face să se ramifice și să grăbească creșterea lor. Totuși cel mai bun mijloc pentru a grăbi rodirea și de a perfecționa pomul este altoirea.

Din școala de semințe, pomișorii se pot muta în alt loc tot bine săpat și mărunțit, făcându-li-se gropi micuțe și puși mai rășișori pentru a putea fi mai bine îngrijiiți.

Ingrijirile pomişorilor din şcolile de sămânţă şi provizor e

După ce s'a semănat pomişorii, se plivesc, se sapă cu o săpăligă mică şi se udă ori de câte ori cere trebuinţa.

Primăvara după ce pământul s'a svântat, se împarte în mai multe straturi, prin mici drumuleţe. După aceea se deschid şenţuleţe adânci de 25—30 centimetri.

Pomişorii se scot din şcoala de semănat, primăvara până n'a început să se mişte măsga sau seva. Se slăbeşte pământul cu hârleţul, așa ca să poată scoate pomişorii cu toate rădăcinile nevătămate. Când pueţii se sădesc să scurtează rădăcina cea lungă, pentru ca să dea la urmă mai multe rădăcini în lături; trunchiuleţii se scurtează de asemenea, lăsându-se numai 2 ochi, ca să dea un lăstar mai puternic.

Din şcoala de sămânţă e bine a se muta în alt loc dacă se pot toţi, dacă nu parte din ei, răridu-se ceilalţi rămaşi.

Locul li se sapă bine şi li se mărunţeşte, făcându-li-se gropi micuţe, şi puşi mai rărişori, pentru a putea fi mai bine îngrijiţi. Pueţii sau pomişorii se sădesc în rânduri departe unul de altul de 40—50 cm. Rândurile să aibă tot aceeaşi depărtare.

Pământul bine mărunţit, se aşează pe rădăcina pomişorilor cu mâna; după ce s'a aşezat pământul se îndeasă puţin cu piciorul şi se udă toţi ca să se poată aşeza şi mai bine pământul printre viţele rădăcinilor.

În acest loc unde s'a sădit pomişorii luaţi din şcoala de sămânţă li se dă toată îngrijirea, ca rădăcinile să se desvolte, iar trunchiul lor să se facă mai viguros. Merii pot rămânea în şcoala de sămânţă numai cât atâta, că după un an de creştere, să li se taie trunchiul până aproape de pământ, lăsându-li-se doi muguri ca să dea lăstari mai

drepti și mai tari. După trei ani se pot sădi în șc. de altoit. Nucii, caișii, piersicii se pot sădi în șc. de altoit, după un an de creștere.

Pomișorii se sapă de câte ori e de trebuință, ca să nu poată să crească burueni. Dacă vara e secetoasă se udă măcar odată pe săptămână. Se taie toate ramurile care cresc pe trunchiu precum și ramurile dela rădăcină.

Pe la sfârșitul lunei lui Iulie se poate tăia puțin și vârful trunchiului ca să poată să se desvolte în grosime.

În această școală care i se poate zice provizorie, pomii stau doi ani, până când s'au format bine, după aceia se sădesc în școala de altoit.

Îngrijirile pomișorilor în școala de altoit și la scoaterea lor

În școala de altoit, se altoesc pomișorii crescuți din sămânță, precum și acei pădureți sălbateci (meri, peri) și cireși aduși de prin crânguri și păduri.

Locul unde este așezată școala trebuie să fie mai deschis ca pomii să se poată obicinui și cu vânturile mai reci.

Pământul în această școală se desfunde toamna până la adâncime de 50—60 cm. Primăvara se greblează bine.

Apoi se împarte în straturi și să sădește în fiecare an, câte cât putem și avem nevoie. Din pomii puși de mai mulți ani, se scot pe rând după vechime și se sădesc la locul lor definitiv; locul rămas se cultivă cu o plantă prășitoare.

Când se scot pomii din școala provizorie așa zisă, ca să se sădească în școala de altoit se scot cu bögare de seamă, ca să nu se strice rădăcinele. După scoatere se taie rădăcina cea lungă (pivotul) ca să dea la urmă mai multe rădăcini laterale. Dacă se întâmplă ca rădăcinele de lături sau laterali, cari sunt deja, să fie vătămate sau zdrelite, se taie

până la partea sănătoasă, iar rădăcinile firease sau afoase nu trebuie tăiate de loc.

Rădăcinile se taie totdeauna pieziș, așa că tăietura să vie pe pământ, când pomul se pune în groapă.

După ce s'a scos toți pomișorii, cât se pot răsădi (transplanta) într'o zi, se pun la umbră sau se acopăr rădăcinile cu pământ, ca să nu le bată soarele.

În școala de altoit pomișorii să răsădesc în rânduri depărtate unele de altele de 70—75 cm.

Se întinde sfoara dela un capăt la altul, al straturii și pe lângă sfoară, se deschid șențulețe pe care se înseamnă, cu câte un țăruș, locul unde se sădește fiecare pom.

Când se sădește pomul, se așează rădăcinile bine în toate părțile și după aceea se pune pământ mărunț cu mâna ca să intre printre toate vițioarele rădăcinilor, se calcă puțin cu piciorul ca să se îndese și să pătrundă pământul și mai bine.

După ce s'a terminat cu răsăditul, se udă toți pomișorii ca pământul să se așeze mai bine și ca să se poată umplea toate golurile rămase între rădăcini. Pomișorii se răsădesc de obicei cu un deget sau 2 cm. mai adânc de cum au fost mai înainte.

Se sădesc mai întâi pomișorii, cari sunt mai mari și după aceea cei mai mici. După ce s'a gătit rândul I-iu cu răsăditul, se începe la al II-lea și așa mai departe până când s'au răsădit toate straturile.

Pomii trebuiesc săpați mai de multe ori, ca pământul să nu prinză coajă pe deasupra, să poată străbate aerul, căldura și umezeala la rădăcinile pomilor.

Dacă vara este secetoasă, trebuie să se ude pomii, de câte ori va fi trebuință căci altfel se usucă și toată munca ni-i zadarnică.

Dacă se ivesc lăstari pe trunchiu, sau la rădăcini, trebuiesc tăiați ca să nu împedecă altoirea și creșterea altoilor.

CAP. II

IMULTIREA POMILOR RODITORI

Pomii roditori se înmulțesc în mod natural prin sămânță și în mod artificial:

1. *Prin despărțirea pomilor.* — Înmulțirea pomilor prin despărțire se face la agriși, pomușoară, smeură, coacăze, perje, mere și gutui mai cu seamă.

Iată cum se face:

Un butaș.

Fig. 1. Un butaș.

Se desvălește rădăcina de pământ cu băgare de seamă, deslipind unul, două, trei (câte sunt) trunchiețe cu rădăcinele lor și să sădesc în alt loc.

Cu acest fel de înmulțire, dintr'o tufă de pomușoară, smeură, gutui etc., în câțiva ani putem umplea o grădină întreagă din care să se poată vinde.

2. *Prin butași.* — Prin butași se înțelege o bucată de ramură care să aibă vârsta de un an și o lungime de 20—30 cm.

Butașii se taie toamna când lemnul s'a copt bine sau primăvara înainte de a începe să se miște sau să circule seva sau mazăga. Tăiatul butașilor se face pieziș aproape de mugure. Butașii cari se taie toamna se păstrează în nisip până primăvara, când pămîntul s'a svântat. Apoi se deschid șanțuri și se sădesc butașii punându-i înfipti oblic și pieziș ca toți mugurii să vie aproape în pământ, lăsându-se afară numai mugurile dela vârf.

După un an de zile, butașii au făcut rădăcini.

Acum se pot sădi în școala de pomi, sau de-a dreptul în grădini. Îmulțirea pomilor prin butași se face mai cu seamă la vița de vie, agriși, coacăze, pomușoară, gutui, smeură etc.

3. *Marcotajul.* — Când îngropăm în pământ o viță de vie, creangă sau ramură a unui pom roditor, fără ca să se taie dela trunchiu, se numește marcotaj sau potopniță și se face primăvara.

Coardele sau ramurile cari se aleg, pentru marcotaj să aibă vârsta de un an sau doi și să fie vi-guroase

Lucrarea se face astfel: se sapă o groapă în pământ adâncă de 3 palme și mai mult (0,50 m.) care să fie mai mult lungă decât lată, și după aceea se culcă sau se pleacă coarda fără să se taie așa ca vârful să iasă afară din groapă; după aceea se acoperă cu pământ amestecat cu băligar; vârful coardei se leagă de un țaruș.

Mugurii coardei cari sunt în pământ se fac rădăcini (fig B) și după un an de zile coarda de viță sau ramura de pom roditor se poate tăia din rădăcină sau de lângă trunchiu și să se sădească într'alt loc.

4. *Prin rădăcini.* — Prin rădăcini se pot înmulți pomii aceia a căror rădăcini sunt aproape de supra-

fața pământului, cum sunt la meri, pruni, vișini, corcoduși etc. Rădăcinile acestor pomi roditori, dau naștere la lăstari cari se pot sădi după 1 an în școala de pomi. Lăstarii se taie dela rădăcină cu o cazma sau hârleț ascuțit.

5. *Marcotare prin cepi sau moșoroi.* — Când avem în grădină o tulpină de măr, păr, prun, gutui

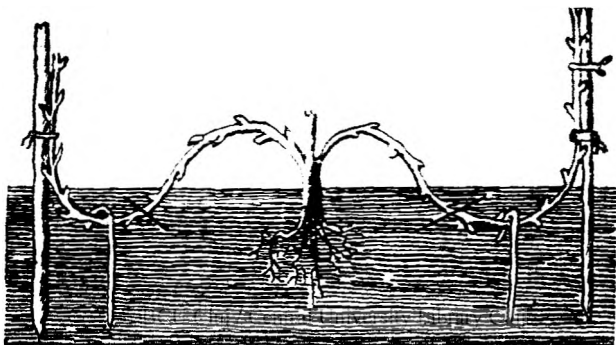

Fig. B. Marcotaj.

Fig. 2.

etc., din care primăvara se ivesc lăstari; ca să avem de fiecare lăstar un pomișor, rădicăm pământul în jurul lăstarilor sau mai bine facem un mușuroi până la jumătate, *cu chipul acesta lăstarii fac rădăcini*; și după un an se dă pământul la oparte și se taie lăstarii cu cuțitașul de lângă tulpină și se sădesc în școala de pomi.

Altoirea

Altoitul se face la o mulțime de pomi roditori, numai cât să fie de același neam, sau un neam apropiat.

Altoirea pomilor este mijlocul cel mai bun pentru a avea poame bune și gustoase dela un pom sălbatec.

Altoi se numesc ramurile de un an, cari fi întrebuințăm la altoiri. Ramurile de altoit se aleg acelea cari sunt crescute în fața soarelui, sau dela vârful pomilor. Ei se iau sau se taie începând din luna Decembrie până prin luna Februarie, când miazga nu e încă în circulație. După ce ramurile s'au tăiat, se leagă cu teiu topit sau rafie ori cârpe moi și se păstrează în beciu sau zemnic în nisip, sau se îngroapă în pământ. Altoii se taie numai din pomii cei tineri sau viguroși. Dacă altoii sunt de mai multe soiuri (varietăți) sau neamuri, trebuie să se însemneze cu o tăbliță cu număr, ca să nu se amestece. Ei se așează sau se implântă cu partea tăiată pieziș în nisip, în beciu sau zemnic.

Prin luna Martie, sau Aprilie, când nu plouă nici nu-i vânt, încep și altoirile; cireș în cireș sau vișin, măr în măr pădureț sau măr bun, păr în păr pădureț, gutui sau păducel, perj în prun, corcoduș sau porumbar, cais în zăzăr, prun sau corcoduș; piersic în prun, corcoduș, migdal etc., să se potrivească semințele. Altoirea se face pe timp frumos. Ciară sau alifia de altoit să se caute a fi foarte bună.

Ceara de altoit și legatul altoiului

Ceara de altoit se face astfel. Să ia 500 gr. ceară galbenă de stupi, 150 grame terepentină, 125 sau de bou + 123 gr. sacăz. Toate aceste se topesc la un loc, punându-se terepentina la sfârșit. Apoi să răstoarnă în apă rece și se face în mici bucăți. Se ia câte o bucățică și se întrebuințează rece; iar când să prea întărește se încălzește puțin. Se mai găsește și la spițerie sau drogherie un fel de ciară de altoit care se zice ceară specială. Cuțitul de altoit să fie foarte tăios. Când s'a altoit pomul trebuie să se lege cu tei topit, rafie sau cârpe moi, altfel se usucă.

Se unge cu alifia mai întâi locurile unde s'a pus altoiul precum și partea din sujet retezată ca să nu

se evaporaze, mazăga să poată lucra asupra altoilor.

Sătenii întrebuințează în loc de ceară pământ lutos amestecat bine ca o alifie. Pun o coajă în jurul sujetului de cireș sau tei de 3, 4 cm. înălțime, o umple cu acel lut și apoi leagă cu tei topit de jur împrejur udând mereu acel lut. E cam popular acest fel de altoire (în crăpătura și coaja) dar reușesc de multe ori.

Se pot face orice soi de altoiri. Cea mai nouă altoire e în triunghiulație și semicopulație, iar cea mai veche în scaun ochiu și ochiu dormind. Toate sunt bune însă făcute la timp.

Timpul altoitului. — Timpul cel mai bun de altoit este primăvara, când gerul nu mai este de temut și când mazăga sau seva a început a se mișca.

Când timpul este ploios și rece și când bate vântul, nu este bine a se altoi; deasemenea când este căldură mare peste zi.

Un timp noros și liniștit este cel mai bun pentru altoit.

Altoitul se începe cu pomii aceia căroră le dau mugurii mai curând, precum sunt cireșii, zarzării și caișii după aceia perii, prunii și în sfârșit merii și gutuii.

Felul altoirelor. — 1) Altoirea în triunghiulație. Altoirea se face astfel. Să taie la tulpină pe care voim a o altoi, un triunghi în coajă cu puțin lemn de sus în jos până la 15 cm. De asemenea și la altoi în sens invers de cum a crescut. Dar să fie așa fel tăiat ca să se suprapună perfect.

Pe urmă se unge cu mastică sau alifie de altoit și se leagă bine cu rafie, tei topit etc.

La ori cari altoi să nu se lase mai mult de 1, 2, maximum 3 ochi, pentru ca să-i poată hrăni cu ușurință mazăga sau seva ce circulă în el.

Altoirea în coajă. — Altoirea în coajă este simplă și ușoară.

Se întrebuințează la pomișori cari au trunchiuri

mai groșuțe și se face astfel. Se taie tulpina cu cuțitul pun pieziș de jos în sus și în dosul tăieturei în coajă se face o altă tăietură de sus în jos. Această tăietură trebuie să ajungă până la lemn. După aceea se pregătește altoiul ca și la altoirea semi-copulație. Apoi se vâra altoiul deslipind puțin coaja deoparte și de alta, ca altoiul să se așeze bine (vezi fig. 5). După aceea, se leagă altoiul cu teiu și se unge cu ceară de altoit sau mastică.

Altoiul se poate pune și sub coajă, în cazul acesta i se deslipește coaja cea aspră cafenie de dea-

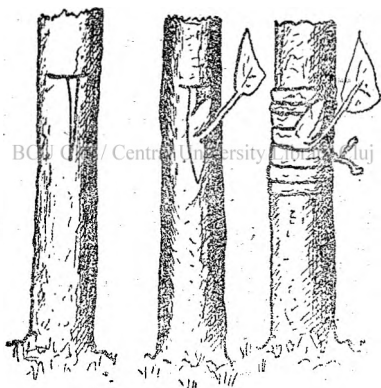

Fig. 4. Altoirea în triangulată

supra cu pelița cea verde cu tot, cât e tăietura altoiului cu o peniță de lemn și se înfige în această deschizătură altoiul între coaja desprinsă și lemnul sujetului.

Acest fel de altoire se mai zice și în coroană.

Pentru altoirea în coroană se taie orizontal trunchiul sau ramura, căci se întrebuințează mai mult pentru pomii fructiferi în vârstă, când au peste 20, 25 ani și se face treptat pe diverse crăci. Este altoirea aceea care reușește mai sigur ca toate.

Oamenii nu se pot întineri, dar pomii da. Se mai poate face despicându-se coaja vertical până la lemn pe o lungime de 8 cm. Se taie altoiul în coadă (fig. 5) și se introduce sub coaja pomului, apoi se leagă bine cu tei topit, cârpe moi, rafie etc. și se unge cu alifie și partea trunchiului tăiată, dintre altoii puși.

Altoirea în scaun. — Altoirea în scaun se face la pomșorii tineri, cari tăiați și despicăți de 1 cm. în tulpină să fie altoiul perfect în grosime. Se face

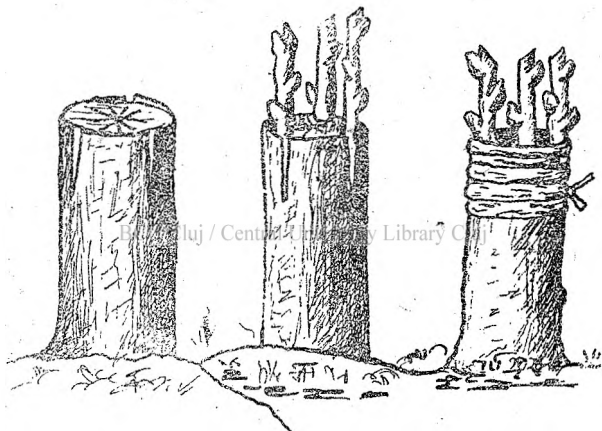

Fig. 5. Altoirea în coajă.

la altoi până cu scaun, apoi se vâra în tăetura port-altoiului așa fel că se suprapună altoiul pe tulpină perfect egal. Se vor unge bine cu ciară de altoit tăieturile, și se vor lega cu rafie, tei topit etc., nici prea slab dar nici prea strâns, ca să poată circula mazăga, atunci reușita altoirei e asigurată. La nevoie se pot pune și doi altoi, unul într'o parte și altul în cealaltă parte (vezi fig. 6).

Altoirea în ochiu. — Altoirea în ochiu care se mai zice și în frunză se întrebuintează foarte mult pentru pomi. Ea se face primăvara prin lunile Mai

și Iunie, când se chiamă atunci în ochiu care se deșteaptă; și toamna în ochiu care doarme. Acești altoi dau primăvara viitoare. Pentru aceea se și numește altoirea în ochiu dormind.

Altoirea în ochiu deștept se face astfel: Se taie o ramură tânără (care a dat primăvara) dela vârful ramurilor mai bătrâne crescută spre miază-zi și care are ochiurile sau mugurii formați. După aceea se face o tăietură curmezisă în coajă pe deasupra ochiului (mugurelui) și alte două tăieturi pe lângă

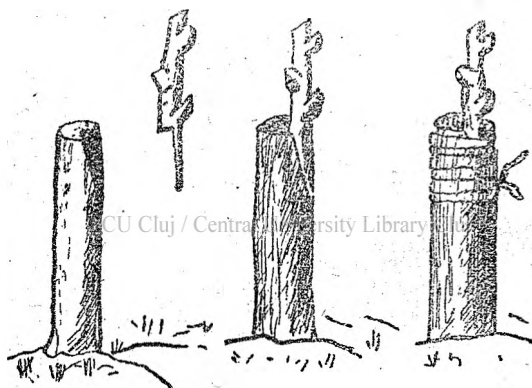

Fig. 6. Altoirea în scaun.

mugure în jos, care se încrucișează la partea de jos (vezi figura 7).

După aceea se deslipește ochiul cu degetul cel mare dela mână dreaptă sau cu limba de os dela cuțitul de altoit și dacă n'are cu o pană de lemn făcută pentru acest scop.

Dacă a rămas din întâmplare lemn pe coaja ochiului, se deslipește cu cuțitașul, astfel ca să nu se rupă și mugurul care este sub coajă și care conține materia mázgoasă, a cărei dezvoltare va lega mugurele altoiului de trunchiul port-altoiului. Cu câteva zile înainte de a se face altoirea cu

ochiu, se scurtează ramurile care se altoesc, ca să se împuțernicească. Iară acelea care nu se altoesc se pot scutura toate.

Pe ramura care se altoește se caută un loc cu coaja netedă și să aibă vârsta dela 2—5 ani. Dacă ramura are vre-o cotitură, atunci se altoește în cotitură, ca ramura să crească dreaptă.

După ce s'a ales locul pe ramura care se altoește, cu cuțitașul de altoit, se crestează coaja 'n lung și d'acurmezișul în formă de T.

Pentru a pune altoiul sub coaja port-altoiului se

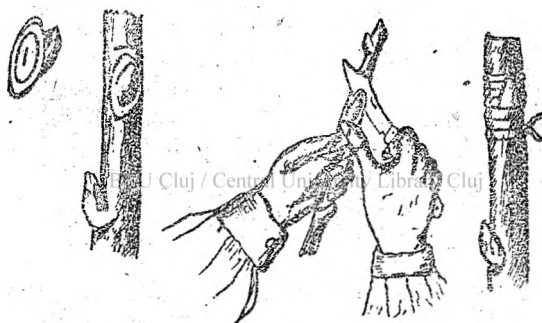

Fig. 7. Altoirea în ochi.

rădică marginele coajei cu un cuțitaș de os sau de lemn și se introduce altoiul dedesubt, așa ca mugurele sau ochiul să fie acoperit de coajă crestată; rămânând afară numai ochiul.

După aceia se leagă cu tei de jur împrejur sau cu ață de lână moale fiindcă ochiul e foarte gingaș și fraged; cade îndată ce-l atinge.

După câteva zile se va cunoaște dacă altoiul s'a prins, observând dacă codița foii sale (frunzei) va cădea la cea mai mică atingere. Din contra dacă se înegrește și nu cade, atunci altoiul nu s'a prins.

Lăsând un muguraș d'asupra la suiet, ca să tragă seva, trunchiul atunci e verde și se poate altoi din nou dedesubt. Lucrarea trebuie să se facă repede ca să nu se usuce mîzga ochiului pînă se pregătește locul de altoit.

Cînd se altoește toamna este bine a scurta craca tocmai primăvara înainte de a începe vegetația.

După 8, 12 zile se desleagă legătura și se curoaște dacă ochiul s'a prins, căci codița frunzei cade si gură, sau dacă se atinge cu mîna se deslipește ușor; iar dacă nu s'a prins codița se usucă și se ține tare. După ce altoiu s'a prins, se scurtează ramura pînă aproape de altoi.

Ochiul se poate adăposti de razele soarelui, printr'o frunză agățată de codița altoiului.

Altoirea cu ochiu sau mugure se face dimineața sau spre seară, cînd timpul este răcoros; celelalte altoiri se pot face în orice timp al zilei.

Altoirea în ochiu dormind. — Această altoire se face prin Iulie și August. Să taie binișor ochiul (ca la primul fel de altoire în ochiu) cu coaja și cu frunza cu tot.

Ochiul dormind se află la subsuoara frunzei, abia mijind. Se scurtează frunza pe trei sferturi. Se lasă codița și cu un sfert de frunză care ține mugurul abia eșit și cu coaja dedesubtul ochiului tăiată mai multșor, ca o jumătate de vîrf de peniță de scris mijlocie.

Se vîră apoi altoiul cu o peniță de lemn, în tăetura făcută în forma unui T, după ce am avut grijă să desprindem cu lama dela cuțitul de altoit coaja pădurețului desfăcînd'o puțin la dreapta și la stînga, atîta cît se poată intra ochiul sub coajă. Ochiul sau mugurele cu coajă de sub codița frunzei, trebuie să iasă afară.

Se unge bine tăietura și trunchiul retezat cu ciară sau alifie, se leagă bine cu tei topit sau cîrpe moi, nici prea slab, dar nici prea strîns și după două

săptămâni dacă codița cade ușor, altoiul e prins. Dacă codița e înegrită și uscată în cât se ține tare, altoiul nu e prins. Atunci se altoește mai jos din nou și cu mai multă îngrijire spre a nu pierde pădurețul sau tulpina port-altoiului.

Ingrijirea altoilor. — După ce s'au altoit se udă cu apă de vară (călduță) măcar de 3 ori pe săptămână.

Când dau noi muguri împrejurul altoiului (pe craca altoită) îi lăsăm să se desvolte puțin și apoi

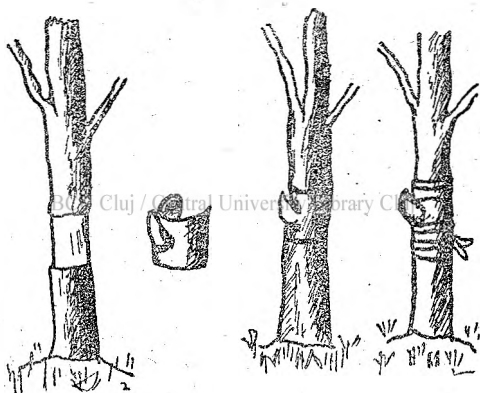

Fig 8. Altoirea în fluer.

ii tăiem pentru că lăsându-i pe dânșii ei trag seva în sus și o duc și la altoi. Ceva mai târziu când altoii s'au desvoltat îi legăm de crăcile pe cari sunt altoiți, ca să crească drept în sus și mai târziu rotunjim port-altoiul de lângă ei. Când s'au făcut pomii mai mărișori, li se înfige câte un arac, sau țărnuș mai lung și se leagă altoii de el.

Ingrijirea lor cere lucrări, cu care trebuie să se deprindă fiecare. Intre aceste lucrări cea mai importantă este a ști cum să facem tăierea crengilor, pentru a înlesni rodirea pomului și întărirea lui

Altoirea în fluer. — Se întâmplă câte odată că prin unele livezi de pe la marginele satelor sau pe la ferme, livezi de proprietari mari cu dare de mână, dar cari n'au îngrădituri bune, să intre iarna iepurii și să roadă coaja pomișorilor tineri; precum și găștele fac uneori această lucrare răutăcioasă. Așa că pomii de 3, 4, 5 sau 6 ani, pomișori abia altoiți de câțiva ani și prinși, li se roade coaja la o înălțime oare care de pământ, de jur împrejurul lor.

Atunci cel mai bun mijloc, e de a căuta un pom pădureț care să se potrivească cu sujetul în grosime și să i se taie coaja ca un fluer, atât de înaltă cât a fost roasă la altoiul stricat, egal în grosime și înălțime. Apoi se îmbracă pomul altoit cu această coajă fluer, care trebuie să învălească perfect tul-pina pomului unde a fost roasă. Se unge apoi cu alifie și se leagă cu tei topit, rafie sau cârpe moi, însă acum foarte strâns. University Library Cluj

Fluerul poate avea un mugure sau 2 cari trebuiesc feriți când se leagă, căci aceștia trag seva și fac să se prindă fluerul.

Dacă operația s'a făcut repede să nu se usuce mâzga lemnului și a coajei lui, atunci s'a prins, pomul a scăpat, nu se mai usucă. Putem pe urmă să-l altoim cu orice fel de altoiri și altoi, tăindu-se crengile de deasupra după prinderea fluerului.

Tăierea crengilor pomilor altoiți, pentru a-i face să rodească

a) Când unui pom îi merge bine și rodește mult într'un an, al II-lea an nu mai rodește fiindcă este obosit. El se odihnește ca ori ce ființă, după o muncă obositoare, un an și adesea mai mulți ani. Rodirea prea mare mai are și urmări rele, că se rup crengile pomilor și nici fructele nu se coc bine toate.

Pomul n'are putere să procure hrana pentru creșterea tuturor fructelor.

Pomicultorul priceput micșorează rodirea prea mare din anii de belșug, prin tăieri pricepute a crăcuțelor cari conțin muguri de flori; sau rupând din mugurii de flori răindu-i.

Cu aceasta pomul va putea hrăni bine fructele rămase cari vor ajunge mai frumoase și mai gustoase; iar pomul nu se va obosi și va rodi în toți anii.

Tot pentru acest scop slujesc și îngrășămintele puse la pom fiindcă rădăcina găsește nutriment îndestulător pentru coacerea și creșterea fructelor.

b) Când pomul crește și se înalță tare atunci crenguțele roditoare se depărtează tot mai mult spre vârf, unde le ajunge mai puțin și mai greu sucurile hrănitore, aduse din pământ și deci fructele cresc mai pipernicite.

De aceea e foarte bine să scurtăm crengile mari care cresc prea tare, ca să dea lăstari pe ele și să menținem rodirea drept în sus și mai aproape de trunchiu. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un pom lăsat în voia lui, își dezvoltă crengile mijlocii cari se urcă vertical în sus și hrănește mai puțin pe cele lăturalnice.

De aceea se moderează creșterea lui, tăind pe acele mai puternic dezvoltate și înlesnind creșterea celorlalte.

Astfel se menține o potriveală între ele.

Mâzga se ridică întotdeauna în părțile înalte ale pomului și în cele mai libere, hrănindu-le în paguba celorlalte mai de jos. De aceea vedem mugurii despre vârful crenguților mai dezvoltați decât cei dela baza lor.

De aci nevoia de a scurta ici colo pentru a înlesni dezvoltarea mugurilor de jos și a nu lăsa crăcile să se golească cum se văd la pomii lăsați în libertate.

Dezvoltarea ramurilor este mai puternică la un pom tăiat scurt, decât la unul tăiat lung.

De aici regula de a tăia scurt, când vrem să ob-

ținem ramuri viguroase, dezvoltarea pomului, îngroșarea trunchiului și a tăia lung, pentru a căpăta rodire și fortifica crengile slabe. Cu această ocazie dăm și pomilor formele ce vrem, ca piramidală sau ascuțită, rotată ca o palmă (palmetă) gard, etc.

Acestor pomi le dai formele dorite, spuse mai sus,

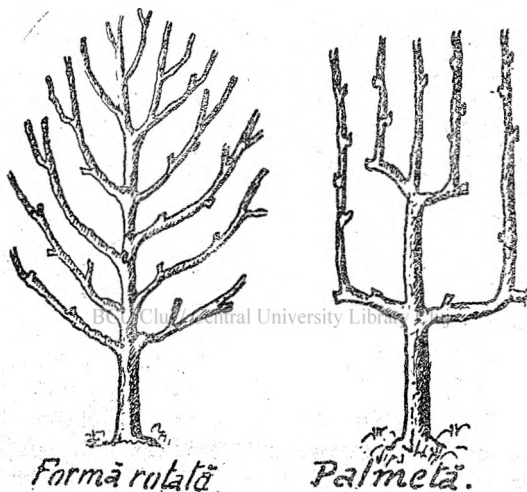

Fig. 9 și 10. Diferite forme ce se pot da pomilor prin tăiere.

dacă li tai de mici și le îndrepti crenguțele să crească legându-i de araci sau țărushi.

Plantarea la locul definitiv

După ce s'au altoit pomișorii și li s'au dat micile îngrijiri în școală la 1 an 2, 3 etc să scot din școala de altoit și să plantează la locul definitiv.

Pentru aceasta se va lua seama, ca la scoaterea lor din școală, să nu se sdrelească (sgârâia) rădăcinile, cu cazmaua sau hârlețul, ori să se desbina

vițele. Se vor reteza crenguțele pieziș în toate părțile.

La așezatul lor în gropi se va avea în vedere următoarele:

Când se face groapa de pus pomul în ea jumătate din țărâna scoasă se pune spre Nord sau în ori ce punct cardinal, iar restul din fundul groapei, în partea cealaltă (opusă) din față.

Când vom așeză pomul în groapă se va pune în fundul ei și ceva mranită (gunoi putred) ovăs sau hălegar proaspăt nepăios căci acesta ajută mult la favorizarea dezvoltării vițișoarelor și a prinderii lor de pământ.

După aceasta se va pune țărâna care a fost la suprafață până la jumătatea gropei în fundul ei peste rădăcinile cu vițișoarele lor, iar țărâna cea de la fund deasupra.

Vom observa că în pământ, rădăcina să fie vârâtă atâta, cât a fost în școala de altoit. Cu partea cu care a fost pusă spre Nord tot cu aceea să se pună la locul definitiv.

Astfel se usucă cei mai mulți.

Natura (Dumnezeu) a înzestrat și pe pom cu coaja mai groasă înspre acest punct cardinal, ca să poată rezista contra intemperiilor atmosferice (ploaia zăpada, gerul etc.), la care sunt expuși pomii mai ales gingașii piersici, zarzări, caiși etc.

O sădire a lor greșită, îi face ca să se usuce după câțiva ani.

De aceia se plantează ei mai în dosul livezii în partea dinspre miazăzi.

Gropile în general trebuie să aibă o adâncime cam dela 80 cm. până la 1 m. și dela 50—60 cm. de largă.

Aceste plantații se pot face toamna în Octombrie sau primăvara în Martie.

E bine pentru frăgezimea pământului să facem gropile cu 4—6 luni înainte de a îngropa pomul.

Dacă'i punem toamna, să facem gropile de cu primăvară, iar dacă'i sădim primăvara, să le facem de cu toamnă.

Când pământul e prea tare (lutos) se lărgesc gropile și dela 80 cm. până la 1.50 m. ca să poată rădăcinile a se desvolta ușor la început când sunt tinere.

Iată cum se sădește un pom roditor.

Se pune mai întâi pe fund pământ amestecat cu nisip și bălegar putred, a treia parte din groapă sau un sfert, se îndeasă cu piciorul bine și se pune d'asupra pomul ținându-l drept în picioare, în sus și lăsându-i rădăcinile în voie pe care le așezăm cu mâna și le potrivim de rari, peste tot fundul groapei; apoi se toarnă ușor pământ de cel care a fost scos dela suprafața groapei, până la jumătatea ei, dacă se poate amestecat cu puțină mranită. Pomul se lasă în voie ca să pătrundă pământul printre rădăcini ca să le acopere bine.

Pe urmă turnăm o cofă de apă, și se pune și celălalt pământ care a fost scos dela fundul groapei tot amestecat cu pământ îngrășat. La plantarea pomușorului se înfige un tutore (țăruș), o proptea cum se mai zice, pe lângă pom astfel ca el să fie vertical și paralel cu pomușorul. Se îndeasă cu piciorul pământul bine de jur împrejurul aracului și apoi se leagă pomul de el în forma numărului opt 8 ca să nu se roadă altoiul de arac când bate vântul.

Când pomii sunt altoiți de jos, trebuie să fie în gropăți așa, ca nodul altoiului să nu fie în pământ fiind că dau rădăcini de ale pădurețului și se usucă altoiul în sus.

E bine ca să se văruiască pomii, chiar dela plantatul lor. Această operație se face pentru tulpină până la 1 metru. Văruiatul pomilor aduce un mare bine, căci apără pomul, vara în contra prea marei călduri, și'i ține umezeala necesară.

Chiar insectele vătămătoare se depărtează de ei.

Puși pomii astfel se prăsesse printre ei căci prășitul înlesnește să străbată aerul și apa la rădăcinile lor.

De asemenea se înlătură de a crește burueni vătămătoare.

De jur împrejurul pomilor facem în pământ la rădăcină un lighean săpat ca să poată sta apa când plouă, să nu se scurgă pe mai departe.

Foloasele morale și economice. — Punându-se în fiecare an câte 20 de pomi roditori, în timp de 10 ani pe nesimțite, și cu încetul am avea 200 de pomi fructiferi. Așa că în scurt timp înființăm și ridicăm o livadă de pomi sistematică de toată frumusețea. Apoi având cineva o școală de pomi altoiți poate dona și la alți vecini, prieteni, vinde chiar.

Mare le va fi mulțumirea sufletească, când vor vedea ei singuri că au putut ajuta și pe prieteni la înflorirea gospodăriilor lor. Și ce frumoasă faptă demnă de laudă este aceasta? Frumoasă amintire bunăoară e un păr mare rotat care l'a sădit și altoit bunicul, ca să rămână nepoților. E pomenit. Chiar ca parte igienică îi desamă, când sub umbra răcoroasă se va odihni, sau va șede cineva vara, ferit de arșița dogoritoare a soarelui.

Dar reînoirea aerului care se face prin frunzile pomilor cât folosește acelei familii care a sădit o frumoasă livadă de pomi roditori. Dar fructele cele bune și gustoase, proaspete care le mâncăm treptat tot anul? Cât de hrănitoare și răcoritoare sunt. Cât ajută ele pentru liniștirea nervilor celui surmenat de muncă sau poate are din fire prea mulți și iuți nervi. Dar unde mai punem că sunt și rentabili (de preț) fiind livada mai mare. Așa că sunt de folos din punct de vedere igienic, practic și economic. Nu lasă nimic de dorit.

Sunt atâtea avantaje care nu produc decât mulțumirea sufletească și fericirea cuiva.

Așezarea plantărei pomilor

Cum și în ce fel să luăm de plantat o grădină de pomi fructiferi? Se vor sădi I-ii cei mai timpurii, cireși hultuani, mosnoane ale căror fructe se coc până la 10 Mai. După 10—15 zile cât țin coacerea lor, să se planteze de acei cari vin la rând, cireși mijlocii, apoi cei cu partea cărnosă tare, cireși negre dulci, albi și amari; vișini altoiți, meri și peri văratici. Prunele de Iunie și Iulie, zarzării, caișii, perjii de Bosnia, renglozii, perjii avrame, bardace (goldine) merii și perii tomnatici, precum și perjele brune (ovale) de magiun, pentru uscat, roșii, perjii de Bosnia, renglozii, perjii avrame, bariarnă și pentru carne, piersicii, gutuui, etc., la urmă și cele iernatice, răspănoase etc.

Nu vor lipsi nici arbuștii ca pomușoară, smeură, agriși, etc. De asemenea pe la margini se pot pune duzi pentru cultura viermilor de mătase. Se mai pot sădi și vițe de vie, pentru a fi la îndemână câteva frunze pentru gătit bucate, câțiva struguri de masă, puțin must dulce, vin și chiar oțet. Arborii cei cu coroana mare se vor planta în partea de Nord, spre a adăposti livada de crivățul de iarnă și furtune.

Îngrijirea pomilor la locul lor definitiv

Ce îngrijiri trebuiesc date acum, acestor ființi gingașe? Numai oamenii nu se pot întineri, pomii însă da. A îmbătrânit unul, nu produce roade, i se retează crengile și se altoește. El întinerește din nou. Înainte de a-i sădi la locul definitiv, să se taie toate crenguțele ce-ar crește unele peste altele în direcții opuse. De asemenea se vor tăia și vârfurile prea lungi de dedesubtul ochiului care crește lateral.

Să nu se lase prea multe mlădițe, căci atunci se desvoltă pomii prea mult în partea lemnoasă și nu vor produce fructe multe. Se vor da pomilor chiar

de la început o coroană piramidală, rotată, palmetă etc. și se vor îngriji hrănindu-i cu îngrășămintele necesare întocmai ca pe niște copii pe care îi creștem.

Odată plantată livada de pomi o ai pe vecie. O apucă și strănepoții. Exemplul dat va rămânea din tată în fiu ca o comoară și un izvor nesecat. Vor face și ei atunci la gospodăriile lor.

Ca să ne producă pomii fructe în toți anii și să aibă și o recoltă abondentă li se vor pune toamna câte o roabă de mranită la rădăcina lor; li se vor face un lighean în jurul rădăcinei în diametru de 1 m.—1 m. $\frac{1}{2}$.

Se va amesteca mranita cu puțin nisip și se vor uda din când în când după nevoia de care se simte și după timp.

În anii următori se vor îngrășa pe măsura trebuinței, cum voim să facă fructe de multe, udându-i la rădăcină, cu un compost, format din îngrășământ de pasăre și de vite proaspăt și apă. Din acest amestec se va pune câte o căldare la rădăcina fiecărui pomișor.

Acest compost se formează dacă se strânge bălegar de vite cornute și de paseri se pune într'un vas mai mare și se amestecă bine cu apă. În el nu trebuie să fie materii păioase, căci acestea favorizează desvoltarea insectelor. Iși depun oule în ele căci aceste materii le-au preparat terenul.

È rău obiceiul de a se pune paie la rădăcinele pomilor fructiferi și chiar nici rumegătura de ferăstrău. Căci tocmai acestea formează terenul prielnic de desvoltare al diferitelor insecte și furnici; care atacă și rădăcina și tulpina cu coaja, făcându-și galerii pe sub ei, încât îi vedem tânjind și uscându-se din crengi.

De asemenea se iscă o mulțime de purici verzi foarte primejdioși florilor și frunzelor.

În fiecare toamnă târziu și primăvara timpuriu se vor curăți pomii de omizi. Omizele să nu să dea

pe jos, ci să se strângă toate și să li se deie foc cu paie.

Sunt însă un fel de omizi foarte primejdioase numite omida lemnului sau puricele lănos.

În popor i se mai zice și laptele cucului. Fluturile depune ouăle pe crăci, formând cerc în jurul unei rămurele. Din aceste inele sau cerculețe ies primăvara mii de omizi, cari mănâncă noaptea frunzele și trăesc la început toate grămadă la un loc. Pentru a le distruge, trebuie curățite din vreme acele cercuri cu ouă în foc. Se vor sui copiii în pom sau pe scări anume făcute în două părți și se vor căuta cu deamănuntul ca fiind cele mai rele omizi, cari distrug toate frunzele pomilor noaptea, iar ziua se ascund și nu mai ici colo câte una mai rătăcesc umblând neliniștite pe crengi. Mai este un alt fluture care își depune ouăle pe fructe numit viermele fructelor. El atacă și frunza.

Din ou iese vermușorul care străbate în fruct și mănâncă începând din jurul semințelor; apoi își face drum afară. Fructele atacate cresc ca și celelalte dar se coc mai de timpuriu și cad. După ce viermele a ajuns la complecta lui dezvoltare iese din fruct și se ascunde sub coaja pomului, ori în pomărit într'un săcușor lănos, în care petrece iarna ca în primăvară să devie fluture și să înceapă metamorfoza (schimbarea din ou în larvă și apoi în fluture).

Pentru a feri pomul de relele acestor larve care ne aduc cea mai mare pagubă, trebuie să curățăm de cu iarnă coaja pomului și jurul lui pe pământ și chiar pământul să se grebleze bine la rădăcină, strângându-se bine omizele și paiele ce sunt și să se arză. Chiar fructele căzute să se adune și să se pună în puțină să fermenteze făcându-se oțet din ele sau să deie la porci spre a le mânca.

În țări străine se acopăr fructele cu săcușori de hârtie ca să le apere contra acestor viermi primejdioși.

Fructele cari au viermi în ele, dacă nu cad pe jos și le culegem spre păstrare se înnegresc și strică și pe altele.

Ca să scăpăm pomii de omizi, se mai recomandă pe lângă curățenic și curățire de ele, să-i stropim în lunile Maiu și Iunie cu un amestec de 1 litru zeamă de tutun amestecat cu 15 litruri de apă.

Curățind în fiecare an și stropind pomișorii, vom scăpa în curs de 3, 4 ani de acest dușman al pomelor care le pricinuește atât de mult rău.

Contra acelor omizi, cari atacă lemnul sugând mâzga pomului, și fac galerii pe sub coajă, în cât împiedică circulația sevei și pricinuesc uscarea pomului, se recomandă următorul amestec: 1 kgr. săpun negru, 1 litru de petrol și 10 litruri de apă cu care se ung cu o bătăna sau perie pomii. Mai putem întrebuința și piatră vânăta cu apă. Pisată bine piatra se amestecă cu apă caldută ca să se poată topi, spălăm lemnul și coaja pe-acolo pe unde e atins. Se poate pune și var în acest amestec, văruind rădăcina pomilor toată până la coroană. Această soluție desinfectează (curăță) coaja depe tulpina și fug omizele dela pomi.

Nu e bine se semănăm luzerna sau trifoiu printre pomi căci rădăcinele lor, cari străbat dela 1—2 metri adâncime în pământ iau pomilor hrana necesară. E bine să se sape tot terenul printre pomi și să se lase astfel săpat. Nu e rău să se facă această lucrare în fiecare an, dacă nu se poate măcar la 2 ani.

Cam acestea ar fi pe scurt îngrijirile ce trebuiesc la plantarea pomilor, creșterea lor, menținerea pentru dezvoltare și o bună producție.

Urmând aceste sfaturi, oricine poate avea mari foloase rentabile.

Culesul și păstrarea fructelor

După ce fructele au ajuns la maturitate (s'au copt bine) se încep a culege. Maturitatea se cunoaște după semințele fructelor ce-au devenit negre sau bat în cafeniu închis. Fructele au o aromă deosebită, iar coaja devine lucioasă bătând în galbăn cea mai mare parte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fig. 11. Pungă de pânză pentru cules fructele.

Culesul se face cu mâna și cu mare băgare de seamă ca să nu se lovească fructele unele de altele. Se mai pot culege cu o nuiă lungă, tăiată la un capăt cu 4 sau 6 cepi din despicare. Se ia mărul între acei cepi, se răsuțește nuiăua în mână și fructul numai decât se desprinde de codiță și rămâne între cepii din vârful nuiăului. Coborâm nuiăua pășind cu mâna pe ea ajungem să luăm fructul cu

mâna și să-l punem în panere sau coșuri anume pentru cules. Pentru cele de pe vârf și de pe poale unde sunt crenguți subțiri și unde nu le putem ajunge chiar depe scări, e bine să le culegem cu o pungă de pânză care e cusută pe un cerc de sârmă legată în vârful unei nuele lungi. Când vroid să culegem fructele ridicăm nuiava cu punga astfel ca fructul să intre prin cerc în pungă. Prin răsucirea nuelei fructul cade în punga de pânză. În pungă putem prinde și 3, 4 fructe pe cari le coborâm cu nuiava jos pășind cu mâna pe ea punându-le în coșuri. Pe urmă se întind pe pod depărtate unele de altele sau se pun pe rafturi anume făcute, ori în beciuri cimentate sau pietruite cari au fost pardosite cu scânduri și pe jos ori chiar în mai multe coșuri d'a-dreptul după calitate.

În tot cazul e bine să șadă 2, 3 săptămâni întinse căci ele stând așa se mai coc șezând. Un bun metod de a păstra fructele poate fi și acesta. Se pune un rând de paie și un rând de mere, un rând de paie sau fân și iar altul de mere sau pere care țin pe iarnă, 2 sau 3 rânduri mult, fie pe podul caselor, fie în lăzi cu fân moale de șesuri. Iarna se învălesc și cu țoluri sau saci. Se păstrează foarte bine și așa.

Dacă avem o cămară sau o odaie aparte, liberă se pot așeza fructele în lăzi, cosârți, etc., dar tot învălite când e ger mare. În alte timpuri se mai pot încălzi câte puțin camerile. Fructele le așezăm întinse nu grămadă.

Se mai pot usca fără grije, tăiate și făcute uscate în coșulețe sau săcușori și chiar uscate întregi pentru compot. Din ele putem face compoturi, dulcețuri, magiun sau povildă, marmeladă.

Merarii păstrează fructele în beciuri cimentate făcute anume și căptușite atât jos cât și la pereți cu scânduri unde putem a le pune și grămadă.

Din timp în timp se caută pe acelea ce se strică

și se aleg. Cele tari le pun în coșuri direct și'n beciuri.

Alte foloase aduse de pomi

Având cineva plantată o grădină cu pomi roditori poate face și o prisacă de stupi cu albine (stupină). Dela ele avem dacă știm a le cultiva sistematic, mierea și ceara.

Folosul mai este și de altă natură. Albinele culegând mierea depe flori, duc pe piciorușele și'n trompa lor pulberea cea galbenă (polenul) dela o floare la alta.

Prin această amestecare a pulberii florilor se face înmulțirea sau legarea pe rod a diferitelor poame (fecundarea).

Aceste mici ființi prețuesc foarte mult și fac o lucrare dublă în natură. Procurarea mierei și cerei și perpetuarea (continuarea) speciei pomilor, imulțirea și legarea pe rod a lor.

Un alt folos mai este și reinnoirea aerului din atmosferă, și curățenia lui de gaze otrăvitoare, și grele de mirosit.

Cu alte cuvinte, curăță aerul și'l fac propriu sau bun pentru respirație. Aceasta se și explică de ce ne place să ne plimbăm printr'o grădină de pomi sau pădure.

Un alt folos mai poate fi și acesta. Acolo unde e teren d'ajuns se poate face o cultură și mai întinsă, o fermă, o pepinieră cu pomi aleși, de unde să se poată vinde.

- No. 9. Temeiul îmbunătățirii vitelor de *Th. Chitor.*
 10. Votul obștească de *A. Gorovei.*
 11. Creșterea porcilor de *C. Oescu.*
 12. Viermil de mătasă de *T. A. Sadărdău.*
 13. Ofița sau tuberculoza de *Dr. E. Gheorghiu.*
 14. Pelagia de Prof. *V. Babeș.*
 15. Alegerea emișnelor de *C. Lăcrișianu.*
 16. Creșterea păsărilor de Prof. *C. Mataș.*
 17. năcăcirile bolșeviste de *Maior I. Mihai.*
 18. O stupină dintr'un rolu de *N. Nicolaescu.*
 19. Cum se întemelază o vie de *D. M. Cadere.*
 20. Răsadnița și Plantele din răsad de *V. Saaveanu.*
 21. Leuzia de *dr. E. Gheorghiu.*
 22. Meșteșugul vopsitului cu burueni de *Art. Gorovei.*
 23. Cum orbim de *I. Glăvan.*
 24. Păstrarea carnei de porc de *G. Gheorghiu.*
 25. Calul de Prof. *E. Uarisch.*
 26. Doctorul în casă de *Dr. O. Apostol.*
 27. Cum trebuie să ne hrănim de *E. Severin.*
 28. Lămurirea legii dărilor de *Iuliu Pascu.*
 29. Beția de *Dr. Emu Gheorghiu.*
 30. Lămurirea Constituției de *Artur Gorovei.*
 31. Boale parazitare la animale, cari trec la om de *C. Motas.*
 32. Folosințe nesocotite în gospodărie de *I. Simionescu.*
 33. Mama și copilul, de *Dr. M. Manicatide.*
 34. Indrumări spre sănătate, de *Dr. I. Bordea.*
 35. Despre hrană, de *Dr. I. Boraea.*
 36. Omul și societatea de *A. Giuglea.*
 37. Bucătăria sătencei de *Maria Col. Dobrescu.*
 38. Sfeca de zahăr de *C. Lăcrișianu.*
 39. Ingrășarea pământului de *I. M. Dobrescu.*
 40. Friguri de baltă de *T. Dumitrescu.*
 41. Banul de *A. Giuglea.*
 42. Sfaturi practice de *Ing. A. Schorr.*
 43. Lămurirea calendarului de *A. Giuglea.*
 44. Conjectivita granuloasă de *Dr. I. Glăvan.*
 45. Burueni de leac de *A. Volanschi.*
 46. Sfaturi casnice de *Maica Raluca.*
 47. Cultura tomatelor de *I. Isvoranu.*
 48. Rețete pentru gospodine de *Maica Raluca.*
 49. Lingoarea de *T. Dumitrescu.*
 50. Blenoragia sau sculamentul de *Dr. N. Ioan.*
 51. Practica agricolă de *A. Bejenariu.*

Seria C. „Din lumea largă“.

- No. 1. Ucraina de *G. Năstase.*
 2. Cehoslovacia de *I. Simionescu.*
 3. Munții Apuseni de *M. David.*
 4. Finlanda de *I. Simionescu.*
 5. Bucovina de *I. Simionescu.*
 6. Basarabia de *G. Năstase.*
 7. Dobrogea de *C. Brătescu.*
 8. În spre polul sud de *I. Simionescu.*
 9. Olanda de *Ap. D. Culea.*

- No. 10. *Viața în adâncul mărilor de C. Motaș.*
 11-12. *A. Șaguna de I. Lupăș.*
 „ 13. *Către Everest de I. Simionescu.*
 „ 14. *Românii de peste Nistru de V. Harea.*
 „ 15. *Ardealul de I. Simionescu.*
 „ 16. *Lituania de G. Năstase.*
 „ 17. *Câmpia Transilvaniei de Ion Popu-Câmpianu.*
 „ 18. *Moldova de I. Simionescu.*
 „ 19. *Români din Ungaria de I. Georgescu.*
 „ 20. *Jud Turdu-Arleş de I. Mureșeanu.*
 „ 21. *Țara Hategului de Gavru Todica.*
 „ 21. *Sp. C. Haret de I. Simionescu.*
 „ 23. *Danemarca de Magaa D. Nicolaescu.*
 „ 24. *N. Milescu în China de I. Simionescu.*
 „ 25. *Cetățile Moldovenesti de pe Nistru de Ap. C. Culea*
 „ 26. *Românii din Bulgaria de Em. Bucuta.*
 „ 27. *Valea Jiului din Ardeal de P. Hossu Longin.*
 „ 28. *Țara Bârsei, de G. Orghidan*
 „ 29. *Vechiul ținut al Sucevei de V. Ciurea*
 „ 30. *Macedo-Românii de Tache Papahagi.*
 „ 31. *Românii din Banatul jugoslav de Pr. Bizerea.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Seria D. „Știință aplicată“.

- No 1. *Fabricarea săpunului de A. Schorr.*
 „ 2. *Motorul Diesel de Ing. Casetti.*
 „ 3. *Industria parfumului de E. Severin.*
 „ 4-5. *Aerul lichid de Ilie Mater.*
 „ 6. *Industria azotului de L. Caton.*
 „ 7-9. *Locomotiva de Ing. Casetti.*
 „ 10. *Aeroplanul de Dr. V. Anastasiu.*
 „ 11. *Baloane și dirijabile de C. Mihăilescu.*
 „ 12. *Betonul armat de Ing. N. Ganea.*
 „ 13. *Gări și trenuri de G. Șiadbei.*
 „ 14. *Instalarea unei sonerii electrice de Stel. C. Ionescu*
 „ 15. *Aparat de Radiofonie de Lt. M. Zapan.*
 „ 16. *Tiparul de V. Romanescu.*
 „ 17. *Ce se scoate din cărbuni de C. V. Gheorghiu*
 „ 18. *Industria materiilor colorante de G. A. Florea*
 „ 19. *Fotografia de Locot. M. Zapan.*